

ગુજરાત માધ્યમિક અને
ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ

DOWNLOAD PDF
aglasem.com

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

aglasem.com

કક્ષા-10 : હિન્દી (002) (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન(K)	સમજ(U)	ઉપયોજન(A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
કુલ ગુણ	12	25	16	16	11	80
ટકા	15%	31.25%	20%	20%	13.75%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	16	16
2.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (VSA)	09	09
3.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-I)	08	16
4.	ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો (SA-II)	05	15
5.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	04	16
6.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	08
	કુલ	43 પ્રશ્નો	80 ગુણ

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગ	ભારાંક
1.	ગદ્ય વિભાગ	25
2.	પદ્ય વિભાગ	25
3.	વ્યાકરણ	15
4.	લેખન	15
	કુલ	80

વ્યાકરણ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વ્યાકરણ	પૂર્ણાંક
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	સમાસ-વિગ્રહ	02
3.	શબ્દસમૂહ કે લિષે ંક શબ્દ	02
4.	નિપાત	02
5.	સમુચ્ચયબોધક, ક્રિયાપદ યા ક્રિયાવિશેષણ (કોઈ ંક)	02
6.	કહાવત	01
7.	મુહાવરા	04
	કુલ	15

ગુજરાત માધ્યમિક ઓર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
કક્ષા-10 : હિન્દી (002) (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

વિભાગ - A ગદ્ય વિભાગ

- વસ્તુનિષ્ઠ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નોં કે ઉત્તર દીજિએ : 1, 2, 3 [03]
- ઁક-ઁક વાક્ય મેં ઉત્તર દીજિએ : 4, 5 [02]
- દો-તોન વાક્યોં મેં ઉત્તર દીજિએ : 6, 7, 8 અથવા 8 [06]
- છઃ-સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર દીજિએ : 9, 10 અથવા 10 [08]
- સસંદર્ભ વ્યાખ્યા દીજિએ : 11, 12 [06]

વિભાગ - B પદ્ય વિભાગ

- વસ્તુનિષ્ઠ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નોં કે ઉત્તર દીજિએ : 13, 14, 15 [03]
- ઁક-ઁક વાક્ય મેં ઉત્તર દીજિએ : 16, 17 [02]
- દો-તોન વાક્યોં મેં ઉત્તર દીજિએ : 18, 19, 20 [06]
- છઃ-સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર દીજિએ : 21, 22 અથવા 22 [08]
- સસંદર્ભ વ્યાખ્યા દીજિએ : 23, 24 [06]

વિભાગ - C વ્યાકરણ વિભાગ

- પર્યાયવાચી શબ્દ લિખિએ : 25, 26 અથવા 26 [02]
- સામાસિક પદ કા વિગ્રહ કરકે નામ દીજિએ : 27, 28 અથવા 28 [02]
- શબ્દ સમૂહ કે લિએ ઁક શબ્દ દીજિએ : 29, 30 [02]
- નિપાત ઢૂંઢકર લિખિએ : 31, 32 [02]
- સમુચ્ચયબોધક, ક્રિયાપદ યા ક્રિયા વિશેષણ મેં સે કોઈ ઁક પહચાને કે લિએ દીજિએ : 33, 34 [02]
- કહાવત કા અર્થ લિખિએ : 35 અથવા 35 [01]
- મુહાવરે કા અર્થ લિખકર વાક્ય-પ્રયોગ કીજિએ : 36, 37 [04]

વિભાગ - D લેખન વિભાગ

- ઔપચારિક પત્ર લિખને કે લિએ દીજિએ : 38 [03]
- પૂરક વાચન (કૃતિકા-ભાગ-૨) મેં સે કિસી ઁક પરિચ્છેદ કે આધાર પર ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ :
39, 40, 41, 42 [04]
- નિબંધ લેખન લગભગ 250 શબ્દોં મેં પૂછિએ : 43 અથવા 43 અથવા 43 અથવા 43 [08]

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે પ્રથમ પરીક્ષા સુધીનો અભ્યાસક્રમ લેવાનો રહેશે. જેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 શુણનું રહેશે.
(2) પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો રહેશે અને તેનું પરિરૂપ વાર્ષિક પરીક્ષાના પરિરૂપ પ્રમાણે 80 શુણનું રહેશે.

BLUEPRINT

વાર્ષિક પરીક્ષા

કક્ષા : 10 વિષય : હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) કુલ ગુણ : 80 સમય : 3 ઘંટે

ક્રમ	વિગત	જ્ઞાન					સમજ					ઉપયોગન					ઉચ્ચ શૈક્ષણિક કૌશલ્ય (Higher Order Thinking Skill)					કુલ
		OBV 1 Mark	VSA 1 Mark	SA-I 3 Mark	SA-II 4 Mark	LA 5 Mark	OBV 1 Mark	VSA 1 Mark	SA-I 2 Mark	SA-II 2 Mark	LA 5 Mark	OBV 1 Mark	VSA 1 Mark	SA-I 3 Mark	SA-II 4 Mark	LA 5 Mark	OBV 1 Mark	VSA 2 Mark	SA-I 3 Mark	SA-II 4 Mark	EA 8 Mark	
● ગદ્ય વિભાગ																						
1. વૈકલ્પિક પ્રશ્ન		2(2)					1(1)															3(3)
2. એક વાક્ય મેં			1(1)						1(1)													2(2)
3. દો-ત્રીન વાક્ય મેં										6(3)												6(3)
4. છ-સાત વાક્યો મેં											8(2)*											8(2)
5. સસંદર્ભ વ્યાખ્યા														6(2)								6(2)
● પદ્ય વિભાગ																						
6. વૈકલ્પિક પ્રશ્ન		2(2)					1(1)															3(3)
7. એક વાક્ય મેં			1(1)					1(1)														2(2)
8. દો-ત્રીન વાક્યો મેં										6(3)												6(3)
9. છ-સાત વાક્યો મેં											8(2)*											8(2)
10. સસંદર્ભ વ્યાખ્યા																6(2)						6(2)
● વ્યાકરણ વિભાગ		6(6)					4(4)	1(1)	4(2)													15(13)
● લેખન વિભાગ																						
11. પત્ર																			3(1)			3(1)
12. અપરિત ગદ્યાંશ													4(4)									4(4)
13. નિબંધ																					8(1)*	8(1)
Sub. Total		10(10)	2(2)				6(6)	3(3)	4(2)	12(6)						12(4)	4(4)		3(1)		8(1)	80(43)
Total				12(12)				25(17)				16(4)				16(8)		11(2)				80(43)

નોંધ : 1. કૌંસની અંદરનો અંક પ્રશ્નોની સંખ્યા દર્શાવે છે તથા કૌંસની બહારનો અંક પ્રશ્નોના ગુણ દર્શાવે છે. 2. * (ફૂટી ચિહ્ન)એ પ્રશ્નમાં વિકલ્પ દર્શાવે છે.

3. આ બ્લ્યુપ્રિન્ટ નમૂનારૂપ છે, જેના આધારે આપેલ પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

4. અન્ય નવા પ્રશ્નપત્ર માટે પ્રકરણવાર ફાળવેલ ગુણભારની મર્યાદામાં અલગ બ્લ્યુપ્રિન્ટ હોઈ શકે.

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
कक्षा-10 हिन्दी (प्रथम भाषा)
वार्षिक परीक्षा

समय : 3 घंटे

नमूने का प्रश्नपत्र

पूर्णांक : 80

सूचना :

1. इस प्रश्नपत्र में कुल चार विभाग हैं ।
2. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
3. सभी प्रश्नों के उत्तर क्रमशः लिखिए ।

विभाग - A

● निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सही विकल्प चुनकर दीजिए : [03]

1. रामवृक्ष बेनीपुरी द्वारा रचित 'बालगोबिन भगत' पाठ साहित्य की किस विद्या में लिखा गया है ?
(क) रेखाचित्र (ख) संस्मरण
(ग) उपन्यास (घ) कहानी
2. 'लखनवी अंदाज' के रचनाकार कौन हैं ?
(क) यशपाल (ख) जयशंकरप्रसाद
(ग) प्रेमचंद (घ) सर्वेश्वर दयाल सक्सेना
3. रूस का भाग्यविधाता किसे कहा गया है ?
(क) लेनिन (ख) न्यूटन
(ग) कार्लमार्क्स (घ) आर्कमिडिज

● निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए : [02]

4. नेताजी की मूर्ति किसने बनाई थी ?
5. डुमराँव को क्यों याद किया जाता है ?

● निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्यों में लिखिए : [06]

6. हालदार साहब नेताजी की मूर्ति के चश्मों को क्यों देखते रहते थे ?
7. लेखक की दृष्टि में 'सभ्यता' और 'संस्कृति' की सही समझ अब तक क्यों नहीं बन पाई है ?
8. बिस्मिल्ला खाँ को शहनाई की मंगलध्वनि का नायक क्यों कहा गया है ?

अथवा

भगत की पुत्रवधु उन्हें अकेले क्यों नहीं छोड़ना चाहती थी ?

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर छः-सात वाक्य में लिखिए : [08]

- लेखक यशपाल को नवाब साहब के किन हाव-भावों से महसूस हुआ कि वे उनसे बातचीत करने के लिए तनिक भी उत्सुक नहीं हैं ?
- लेखिका मनु भंडारी ने अपने पिता से वैचारिक टकराहट को अपने शब्दों में कैसे व्यक्त किया है ?

अथवा

‘नेताजी का चश्मा’ पाठ के आधार पर पानवाले का रेखाचित्र प्रस्तुत कीजिए ।

- निम्नलिखित गद्यांशों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [06]

- ‘बालगोबिन भगत गृहस्थ होते हुए भी भगत साधु थे’
- ‘बार-बार सोचते, क्या होगा उस कौम का जो अपने देश की खातिर घर-गृहस्थी-जवानी-जिन्दगी सब कुछ होम देनेवालों पर भी हँसती है और अपने लिए बिकने के मौके ढूँढती है ।’

विभाग - B

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सही विकल्प चुनकर दीजिए : [03]

- ‘सुनि सरोज भृगुवंश मनि बोले गिरा गंभीर’- पंक्ति में ‘भृगुवंशमनि’ शब्द का प्रयोग किसके लिए किया गया है ?

(क) लक्ष्मण (ख) राम (ग) परशुराम (घ) जनक

- गोपियों ने बड़भागी किसे कहा है ?

(क) कृष्ण को (ख) उद्धव को (ग) राधा को (घ) सूरदास को

- ‘राम-लक्ष्मण-परशुराम संवाद’ काव्य में कौसिक शब्द किस के लिए प्रयोग किया गया है ?

(क) राम (ख) विश्वामित्र (ग) परशुराम (घ) जनक

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में दीजिए : [02]

- सूरदास ने हारिल की उपमा किसके लिए दी है ?

- ‘उत्साह’ काव्य के रचनाकार कौन हैं ?

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्य में दीजिए : [06]

- गोपियों के अनुसार राजा का धर्म क्या होना चाहिए ?

- कवि आत्मकथा लिखने से क्यों बचना चाहते हैं ?

- संगतकार किन-किन रूपों में मुख्य गायक-गायिकाओं की मदद करते हैं ?

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर छः-सात वाक्यों में दीजिए : [08]

- ‘यह दंतुरित मुसकान’ काव्य का केन्द्रिय भाव अपने शब्दों में लिखिए ।

- ‘स्मृति को पाथेय’ बनाने से कवि का क्या आशय है ?

अथवा

फागुन में ऐसा क्या होता है जो बाकी ऋतुओं से भिन्न होता है ?

- निम्नलिखित पद्यांशों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए : [06]

23. “और उसकी आवाज में जो एक हिचक
साफ सुनाई देती है । या अपने स्वर को उँचा न उठाने की
जो कोशिश है, उसे विफलता नहीं उसकी
मनुष्यता समझा जाना चाहिए ।”
24. जिसके अरुण कपोलों की मतवाली सुन्दर छाया में ।
अनुरागिनी उषा लेती थी निज सुहाग मधुमाया में ॥

विभाग - C

- निम्नलिखित शब्दों के पर्यायवाची शब्द लिखिए : [02]

25. मही
26. आभा अथवा द्रुम

- निम्नलिखित सामासिक शब्दों का विग्रह करके समास का नाम दीजिए : [02]

27. माता-पिता
28. दोपहर अथवा यथाशक्ति

- निम्नलिखित शब्दों समूहों के लिए एक-एक शब्द दीजिए : [02]

29. पूरब की ओर से बहने वाली हवा
30. सबेरे का जलपान

- निम्नलिखित वाक्यों में से निपात ढूँढ कर लिखिए : [02]

31. हालदार साहब अब भी नहीं समझ पाए ।
32. यानी चश्मा तो था लेकिन संगमरमर का नहीं था ।

- निम्नलिखित वाक्यों में से क्रियापद ढूँढकर लिखिए : [02]

33. जेब से चाकू निकाला ।
34. नवाब साहब ने संगति के लिए उत्साह नहीं दिखाया।

- निम्नलिखित कहावत का अर्थ लिखिए : [01]

35. ऊँट के मुँह में जीरा

अथवा

काला अक्षर भैस बराबर

- निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए : [04]

36. आग बबूला होना
37. छक्के छुड़ाना

विभाग - D

38. अंकुर विद्यालय नया वाडज में रिक्त लिपिक (क्लर्क) पद हेतु अपना आवेदन पत्र दीजिए । [03]

● निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए : [04]

जापान जाने का अवसर मिला, तब हिरोशिमा भी गया और वह अस्पताल भी देखा जहां रेडियम पदार्थ से आहत लोग वर्षों से कष्ट पा रहे थे । इस प्रकार प्रत्यक्ष अनुभव भी हुआ – पर अनुभव से अनुभूति गहरी चीज है, कम से कम कृतिकार के लिए । अनुभव तो घटित का होता है, पर अनुभूति संवेदना और कल्पना के सहारे उस सत्य को आत्मसात कर लेती है जो वास्तव में कृतिकार के साथ घटित नहीं हुआ है । जो आँखों के सामने नहीं आया, जो घटित अनुभव में नहीं आया वही आत्मा के सामने ज्वलंत प्रकाश में आ जाता है, तब वह अनुभूति प्रत्यक्ष हो जाती है ।

प्रश्न :

39. लेखक को कौन सी वस्तु गहरी लगी ?

40. अनुभूति प्रत्यक्ष कब हो जाती है ?

41. जापान के लोग वर्षों से किस वस्तु से कष्ट पा रहे थे ?

42. 'कृतिकार' शब्द किसके लिए आया है ?

● निम्नलिखित विषयों में से किसी एक पर लगभग 250 शब्दों में निबंध लिखिए : [08]

43. आतंकवाद का बढ़ता हुआ कहर

अथवा

वाट्सअप एवं फेसबुक युग में शिक्षा

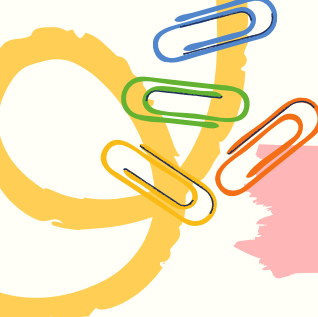
अथवा

प्रदूषण – एक विकट समस्या

अथवा

वैश्विक ताप-वृद्धि

Sample Papers

- CBSE Sample Papers
- ICSE / ISC Board Sample Papers
- AP Board Sample Papers
- Assam Board Sample Papers
- Bihar Board Sample Papers
- Chhattisgarh Board Sample Papers
- Goa Board Sample Papers
- Gujarat Board Sample Papers
- Haryana Board Sample Papers
- HP Board Sample Papers
- J&K State Board Sample Papers
- Jharkhand Board Sample Papers
- Karnataka Board Sample Papers
- Kerala Board Sample Papers

Sample Papers

- MP Board Sample Papers
 - Maharashtra Board Sample Papers
 - Manipur Board Sample Papers
 - Mizoram Board Sample Papers
 - Orissa Board Sample Papers
 - Punjab Board Sample Papers
 - Rajasthan Board Sample Papers
 - Tamil Nadu Board Sample Papers
 - Telangana State Board Sample Papers
 - Tripura Board Sample Papers
 - UP Board Sample Papers
 - Uttarakhand Board Sample Papers
 - West Bengal Board Sample Papers
-